

- Kaliuzhna, T. H. (2013). Suchasni vymohy do profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia [Modern requirements for professional training of future teachers]. *Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholia. Seriya: Psykholoho-pedahohichni nauky [Scientific notes of Nizhyn State University. Nikolai Gogol. Seriy: Psychological and pedagogical sciences]*, 4, 32-37 [in Ukrainian].
- Nikolaieva, S. Yu. (1996). *Stupeneva systema osvity v Ukraini ta systema navchannia inozemnykh mov [Degree system of education in Ukraine and the system of teaching foreign languages]*. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
- Ziaziun, I. A. (2000). *Intelektualno-tvorchyi rozvytok osobystosti v umovakh neperervnoi osvity. Neperervna profesiina osvita: problemy, poshuky, perspektyvy [Intellectual and creative development of personality in the conditions of continuous education. Continuing professional education: problems, searches, prospects]*. Kyiv: Vipol [in Ukrainian].

STRYZHAK Y.

Poltava V. G. Korolenko national pedagogical University, Ukraine

FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING

The study is comprehensively characterized professional competence as a basis for professional training of future foreign language teachers; new approaches to the system of professional teacher training are outlined; the model of professional competence of future foreign language teachers is presented.

The future teacher is the implementer of the state policy on the development and formation of the younger generation. The professionalism and quality of professional activity of the future generation largely depends on teacher training.

The analysis of scientific literature and research on the issues of professional training of future teachers of foreign languages allowed determining the features and essence of their professional and pedagogical orientation. Under the professional and pedagogical orientation of the future foreign language teacher we understand the integral professional quality of the individual, which implies a constant interest in the profession of foreign language teacher, the need for systematic and continuous work on themselves and their own communication skills, desire to constantly communicate with students and teach them foreign language communication.

It has been concluded that it is necessary to improve the professional training of future teachers and strengthen the role of teachers in society. One of the important factors in this is the definition of requirements for future teachers, for their professional training, which should be focused on multifaceted future professional activities.

Key words: professional competence, professional and pedagogical orientation, vocational training, foreign language education

Стаття надійшла до редакції 23.09.2020 р.

УДК:373.3/5.048:331.548](091)(410)"192"
<https://doi.org/10.33989/2075-146x.2020.26.227654>

МАРІЯ ТИМЕНКО

ORCID: 0000-0002-7639-5630

Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України, м. Київ

НАВИЧКИ ХХІ СТОЛІТТЯ У ШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Автор розглядає та характеризує основні сучасні тенденції розвитку шкільної освіти у Великій Британії. Описано необхідні навички ХХІ століття учнів середніх навчальних закладів Великої Британії (спільне вирішення проблем, відповідальність, критичне мислення, творчість, емоційний інтелект, співпраця, прийняття рішень, навички ІТ, саморегуляція, комунікація, гнучкість і пристосовуваність, повага, інформаційна та економічна грамотність та ін) і умови їхнього формування. Схарактеризовано так звані *soft skills* (гнучкі навички) і *hard skills* (жорсткі навички). Окреслено роль учителя ХХІ століття, що на сьогодні не може обмежуватись передачею знань, але орієнтуватися, обговорювати і звичайно, оцінювати прогрес виконання студентами завдань, щоб вони знали, коли більше необхідна підтримка, так як сьогодні інноваційні школи проектують класи для прагнення до знань, а не його транспортування.

Ключові слова: *навички, шкільна освіта, Велика Британія, тенденції*

Постанова проблеми. Освіта на початку ХХІ століття характеризується активізацією тенденцій, спрямованих на інноваційний розвиток, що підвищить ефективність навчального процесу. Початок ХХІ століття характеризується появою досліджень, що характеризують особливості розвитку інноваційних процесів у конкретних предметних областях.

Розвиток інноваційних процесів у системі середньої освіти Великобританії вже кілька десятиліть є предметом досліджень для вітчизняних вчених, зумовлених статусом країни як однієї з провідних та високорозвинених країн світу. Вивчення вітчизняних та зарубіжних досліджень показало, що предметом аналізу вчених став широкий спектр аспектів британської системи освіти. Це такі вчені як: О. Локшина, А. Сбруева, Н. Муқан, С. Синенко, М. Сметанський, Н. Воскресенська, Л. Тупичак, К. Гарашук, М. Гурій, І. Іванюк, Г. Марченко, О. Матвієнко, О. Мілютіна, Дж. Лоурі, Д. Моріс, Т. Бейлі, Л. Генрі, Дж. Пукет, К. Белфілд, Л. Сібієта, Ф. Ньюмен, С. Фурбер та ін. Автори дисертаційних досліджень, монографії, окремих статей зосереджують свою увагу на проблемах громадянської освіти; альтернативних видів освіти та навчання; розвитку нових технологій в освіті та навчання; ІКТ; комп'ютеризація; екологічної освіти; особистісно-орієнтованого навчання; полікультурної та мовної освіти та ін.

Британські вчені вважають ключовими так звані навички 21 століття, а саме: навички вирішення проблем; критичне мислення; творчість; цифрова грамотність; координація з іншими; емоційний інтелект; судження та прийняття рішень; спілкування; співпраця; соціальні та культурні навички; медіа грамотність; когнітивна гнучкість.

Творчість – навичка, яка стосується створення нових ідей, їх аналізу, розробки та розширення. Більш конкретно, це вимагає допитливого та підприємницького ставлення, вміння мислити нестандартно і правильно, побачити нові можливості, знати про творчі прийоми (мозковий штурм тощо) та здатність наважуватися ризикувати, робити помилки, і розглядають це як можливість навчання. Критичне мислення – навичка, яка стосується здатності формулювати власне бачення чи думку на основі перевірених аргументів. Більш конкретно, це вимагає здатності ефективно формулювати та міркувати, вміння інтерпретувати, аналізувати та синтезувати інформацію, здатність виявляти прогалини у знаннях, здатність запитувати змістовно питання, здатність критично розмірковувати про власний процес навчання та здатність бути відкритим до альтернативи, перспективи. Навички вирішення проблем – навичка, яка стосується розпізнавання проблеми та вміння скласти план її вирішення. Більш конкретно, це вимагає вміння виявляти, аналізувати та визначати проблеми, знати та застосовувати стратегії вирішення незнайомих проблем, створення, аналіз та вибір стратегій вирішення проблем, створення моделі, а також приймати обґрунтовані рішення. Спілкування – навичка, яка стосується ефективної передачі та отримання повідомлення. Це вимагає цілеспрямованого обміну інформацією (розмовляючи, слухаючи, розпізнаючи ядро повідомлення, ефективно висловлюючи тощо), обробляючи різні ситуації спілкування (інтерв'ю, презентації, дебати, знання правил та соціальних конвенцій тощо), обробка різних засобів масової інформації (тексти, зображення, відео тощо) та використання різних стратегій використання можливостей, які пропонує ІКТ, для ефективного спілкування. Співпраця – навичка, яка стосується спільної реалізації мети з іншими, допомагаючи та підтримуючи один одного. Більш конкретно це вимагає здатності розпізнавати різні ролі для себе та інших, вміння просити, надавати та отримувати допомогу, позитивне та відкрите ставлення до інших ідей, повага до культурних відмінностей здатність домовлятися та домовлятися з іншими в команді, здатність функціонувати в неоднорідних групах, а також для ефективного спілкування. Цифрова грамотність – ця навичка стосується ефективного, результативного та відповідального використання ІКТ. Вона включає в себе поєднання ІКТ (базових) навичок, обчислювального мислення, медіаграмотності та інформаційної грамотності. ІКТ (базові) навички включають знання основних понять та функцій комп'ютерів, вміння ідентифікувати, підключатися та працювати з апаратним забезпеченням, можливість роботи зі стандартними офісними програмами (текстові процесори, електронні таблиці та презентації програмне забезпечення), здатність мати справу з програмами на мобільних пристроях, можливість користуватися Інтернетом (браузери, електронна пошта), бути обізнаним та вирішувати проблеми безпеки та конфіденційності. Обчислювальне мислення – це використання мисленнєвих процесів, що включають виявлення проблем, а також організацію, представлення та аналіз даних, які використовуються для пошуку рішень проблем при використанні методів та засобів ІКТ. Медіаграмотність – це знання, навички та установки, необхідні для свідомої, критичної та активної роботи зі ЗМІ. Поруч із здатністю зрозуміти, як працюють ЗМІ та як вони впливають на те, що ми бачимо, мова йде про здатність створювати контент, брати участь у соціальних мережах та обдумувати власне використання ЗМІ. Інформаційна грамотність – це здатність ідентифікувати та аналізувати потреби в інформації і на основі цього мати можливість шукати, відбирати, обробляти, використовувати та представляти відповідну інформацію.

Соціальні та культурні навички – ці навички стосуються здатності ефективно вчитися, працювати та жити з людьми з різним етнічним, культурним та соціальним походженням. Більш конкретно, це вимагає вміння спілкуватися в різних соціальних ситуаціях з повагою до інших бачень, виразів і форм поведінки, визнають кодекси поведінки в суспільстві, різні соціальні ситуації, здатність розпізнавати власні почуття та конструктивно виражати їх, демонструючи співчуття та турботу про інших, а також усвідомлення власної індивідуальної та колективної відповідальності як громадянина в суспільстві.

Саморегуляція – це навичка, яка стосується здатності досягти цілеспрямованої та відповідної поведінки. Це вимагає вміння встановлювати реалістичні цілі та пріоритети, здійснювати цілеспрямовану діяльність (концентрація уваги, самомотивація до виконання завдання, самостійність) та контроль за процесом цієї діяльності (планування, управління часом), вміння рефлексувати над діями та виконанням завдання, вміння надти відгук про власну поведінку та використати цей відгук, щоб зробити адекватний подальший вибір, про який слід бути в курсі розвитку власної компетентності, нести відповідальність за власні дії та вибір та бачити наслідки своїх власних дій на навколишнє середовище, також у довгостроковій перспективі.

На сьогодні більшість прогресивних освітніх програм Великої Британії мають наступні загальні риси: збільшення акценту на навчання на практиці – практичні проекти, експедиційне навчання, експериментальне навчання; інтегрована навчальна програма, орієнтована на тематичні розділи; інтеграція підприємництва в навчання; особливий наголос на рішення проблем і критичне мислення; групова робота і розвиток соціальних навичок; розуміння і дії як цілі навчання, а не заучування знань спільні та спільні навчальні проекти; виховання соціальної відповідальності і демократії; високо персоналізоване навчання з урахуванням особистих цілей кожної людини; інтеграція проектів громадських робіт в

щоденну навчальну програму; збільшення використання різноманітних навчальних ресурсів; акцент на навчання протягом усього життя і соціальні навички та ін.

Основні навички 21 століття можна розділити на такі групи: Навички навчання та інновацій (критичне мислення та вирішення проблем, спілкування та співробітництво, творчість та інновації); цифрові навички грамотності (інформаційна грамотність, інформаційна грамотність, інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ), грамотність); кар'єра і життєві навички (гнучкість і адаптованість, ініціативність і самостійність, соціальне і міжкультурна взаємодія, продуктивність і відповідальність).

У простій моделі професійних компетенцій ключові навички поділяють на soft skills (гнучкі) і hard skills (жорсткі). Hard skills – вузькі професійні навички, потрібні для вирішення конкретних завдань у повсякденній роботі. Наприклад, для дизайнера «жорсткими навичками» будуть володіння графічними редакторами, а для теслі – вміння поводитися з електролобзиком. Жорсткими навичками можна опанувати за кілька тижнів, а їхню ефективність – виміряти. Hard skills потрібні для вирішення конкретних завдань, формуються в процесі навчання і засновані на технічних знаннях.

Soft skills – надпрофесійні навички, які допомагають вирішувати життєві завдання і працювати з іншими людьми. Незалежно від спеціальності вам знадобляться хоча б кілька «гнучких навичок». Щоб домогтися успіху на роботі, потрібно вміти добре ладити з колегами, клієнтами, менеджерами і начальниками. Soft skills можна навчитися на тренінг або курси, вони закладаються в дитинстві і розвиваються протягом усього життя. Тому роботодавці особливо цінують людей, у яких вони добре розвинені. Soft skills корисні в будь-яких сферах, формуються в дитинстві і пов'язані з емоційним інтелектом. Вчені Великої Британії з'ясували, що «гнучкі навички» – це 85% успіху людини в професії, жорсткі становлять лише 15%.

Вважаємо за необхідне, виокремити деякі умови, за яких можливе успішне формування навичок XXI століття, а також засоби інформаційно-комунікаційних технологій (онлайн-сервіси), які дозволяють це зробити.

Творчість й інноваційність формується і розвивається за умови виконання учням творчих завдань (написати твір, намалювати малюнок, створити фільм, написати музику, написати відгук чи анотацію на твір, створити презентацію тощо). Деякі онлайн-сервіси, які доречно використовувати для формування і розвитку цих навичок: документи Google Диск, документи Office 365, он-лайніві презентації Prezi й Emaze, фоторедактори Avatan, Photoshop, сервіси для створення альбомів фотографій і документів Pinterest, відеоредактори Youtube та багато інших.

Критичне і системне мислення, вміння розв'язувати проблеми формується за умов, коли учні не лише відтворюють інформацію, але й формують для себе нові знання, розробляють і розвивають нові ідеї. Цей процес можливий за умови налагодження дослідницької діяльності учня і вчителя, який дозволяє спрямовувати учнівську діяльність на самостійне опанування матеріалу і розвиток критичного мислення. Прикладами Інтернет-сервісів, що допомагають формувати й розвивати критичне мислення, можуть бути ресурси для створення карт знань Bubbl.us, Mindomo, Cacoо, інфографіки Infogr.am, дошки мозкового штурму Stormboard та ін.

Комунікативні навички і навички співробітництва формуються за умови самостійного налагодження учнями комунікації з іншими людьми, розв'язання спільних завдань (створити спільний продукт – презентацію, документ, дошку із записами, обговорити певне питання чи завдання). Також це може бути зустріч зі спеціалістами в певній галузі знань (учені, лікарі, письменники, архітектори та інші), провести яку можна не виходячи з аудиторії чи своєї кімнати. Прикладами онлайн-інструментів, що сприяють формуванню комунікативних навичок можуть стати Google Диск, Office 365 (спільне редагування документів, написання коментарів), сервіси для створення спільної дошки Padlet.com чи Linoit, спілкування Skype і Google Hangouts, створення й використання QR-кодів Qr-code в процесі організації QR-квестів та ін.

Інформаційні навички і медіа грамотність формуються завдяки навчання учнів систематично критично оцінювати інформацію з використанням різних інструментів оцінювання, а також розумінню етичних і правових питань, пов'язаних з доступом і з використанням інформації (знайти недостовірну інформацію на сторінках того чи іншого сайту; розпізнати неправдиву інформацію на шпальтах газет чи в інших ЗМІ; знайти першоджерело зображення; визначити, де і як було порушено авторські права; знайти плагіат у рефераті тощо). Тут на допомогу вчителю придуть такі засоби, як сервіси новин Google News, зворотній пошук зображень за допомогою Google Зображення, сервіси для виявлення недостовірної інформації в Інтернеті Trooclick, геосервіси Google Maps, наукові пошукові сервери Wolframalpha, картографічні сервери Terraserver, інструменти для виявлення оригінальності он-лайн-ово Pipl.com чи Sprokeo.com та ін.

ІКТ-грамотність формується за умови використання учнями інформаційно-комунікаційних технологій для розв'язання навчальних, а також життєвих задач (створення відео про те, як зростає рослина чи живе тварина або комаха; розмістити в Інтернеті документ чи презентацію з певної теми, опублікувати й обговорити їх з іншими в соціальних мережах; використовувати онлайн-підручники, художню літературу чи першоджерела тощо). Прикладами засобів для розв'язання цих задач можуть стати сервіси для створення відео Animoto.com, створення презентацій Slideshare.net, соціальні мережі Facebook, ресурси для публікації документів, підручників, першоджерел Scribd.com, Calameo.com та інші.

Гнучкість і пристосовуваність формується в учнів тоді, коли вони вимушені адаптуватися до мінливих умов навчання. Якнайкраще сформувати ці навички можна, організовуючи учнівські дослідження, які передбачають діяльність, спрямовану на розв'язання проблем громади, школи, класу, а також роботу в групах, а, отже, необхідність адаптуватися до умов проведення дослідження, враховувати думки однокласників тощо. Для навчання вмінню адаптуватися варто використовувати майданчики для віртуальних проектів Wikispaces, створення і ведення блогів Blogger, соціальні мережі Google + та багато інших.

Ініціатива і самоспрямованість може виражатись в умінні проявляти ініціативу в різних ситуаціях; об'єктивно оцінювати власні сили, знання та навички; керувати своїм навчанням (завданням може стати сформулювати власні навчальні цілі; уміти спланувати свою траєкторію навчання відповідно до власних навчальних цілей). Розвинути ці

навички можна, якщо використовувати он-лайніві сервіси, що дозволяють збирати, упорядковувати та організувати інформацію для власної дослідницької роботи з різних типів джерел Zotero, сервіс закладок на корисні ресурси Symbaloo, ментальних карт Spicynodes та Mindmeister. Соціальні навички і навички, пов'язані зі співіснуванням різних культур формуються тоді, коли учень працює над розв'язанням певної проблеми спільно з іншими (виконати дослідження спільно з представниками інших країн, культур; поспілкуватися з іноземцями-фахівцями в певній галузі знань; обговорити питання, які стосуються предмету вивчення, за допомогою соціальних мереж тощо). Сформувати подібні навички можна, якщо використовувати засоби спілкування Skype та Google Hangouts, сервіси планування зустрічей і проведення опитувань Doodle.com, соціальні мережі Facebook, он-лайніві зустрічі та співробітництво Vuw.com.

Продуктивність і вміння з'ясувати і враховувати кількісні показники формуються за умови виконання учнями нестандартних, творчих завдань, що передбачають володіння навичками мислення вищих рівнів (проаналізувати, порівняти, категоризувати, висунути гіпотезу, скласти звіт, оцінити, аргументувати, проранжувати, згрупувати тощо). Для формування і розвитку цих навичок доречно використовувати онлайн-сервіси: документи Google Диск, документи Office 365, сервіси для створення навчальних вправ та ігор Learningapps.org та Classtools.net, створення інфографіки Easel.ly, засоби «відкладеного читання» (збереження корисної інформації в Інтернеті) Getpocket.com та багато інших.

Лідерство і відповідальність формуються у ході виконання учнями функцій лідера і взяття на себе відповідальності за результати спільної діяльності групи учнів (допомогти команді зайняти перше місце в змаганнях, конкурсі; здійснити опитування для забезпечення достовірності результатів; поспілкуватися з фахівцями щодо істинності висновків тощо). Для формування і розвитку цієї навички можна використовувати сервіси для створення блогів Blogger, платформ для дистанційного навчання і вебінарів Wiziq.com, миттєвого опитування Nearpod.com. З таблицею, у якій узагальнено представлені ресурси, можна ознайомитись за адресою: <https://goo.gl/KhcdVu>. Очевидно, що тут представлені далеко не всі Інтернет-сервіси, які можуть допомогти вчителю сформувати навички 21 століття, до того ж, одні й ті ж ресурси дозволяють сформувати й розвинути одночасно декілька навичок. Наприклад, онлайніву презентацію про результати проведеного дослідження учні можуть створювати спільно під керівництвом лідера (формується творчість й інноваційність, комунікативні навички і навички співробітництва, ІКТ-грамотність, гнучкість і пристосовуваність, соціальні навички, лідерство і відповідальність).

Інноваційне виховання та навчання орієнтоване на формування у людини соціальної та адаптаційної готовності через розвиток творчості, різних форм мислення, здатності до співпраці. У поєднанні з навичками критичного мислення та вирішення проблем креативність є основним компонентом цілеспрямованого мислення, тобто нехаотичного, упорядкованого та організованого. Критичне мислення передбачає вміння розпізнавати припущення, відокремлювати факти від думок, бути допитливим щодо істинності доказів, ставити запитання, шукати джерела для перевірки достовірності інформації, уміти слухати і спостерігати, уявляти і розуміти кілька можливих варіантів розвитку подій тощо. Навички критичного мислення надзвичайно важливі для благополуччя кожної людини, оскільки допомагають визначати та оцінювати чинники, що впливають на настрій і поведінку (цінності, соціальні норми, тиск однолітків, реклама і повідомлення засобів масової інформації тощо). Творчість — це також засіб створення знань, що може підтримувати та посилювати самонавчання і навчання протягом усього життя. Критично мислячі люди оцінюють ситуації та припущення, ставлять запитання і розвивають різні способи мислення. Це допомагає їм, перш ніж робити висновки, збирати, аналізувати, синтезувати, представляти факти, а також оцінювати можливі наслідки дій. Специфічними рисами інноваційної освіти є відкритість до майбутнього, здатність прогнозувати на основі постійної переоцінки цінностей, орієнтація на конструктивні дії в нових ситуаціях, що забезпечується шляхом розробки та впровадження освітніх інновацій.

Сучасні технології все частіше застосовуються в школах, у класі. Технології можуть бути використані для підтримки різних методів навчання. Більшість викладачів використовують технології для доповнення існуючих методів навчання. Дослідження показали, що технології самі по собі не покращують навчання учнів: вплив на навчання студентів залежить від того, як ці технології використовує вчитель. Школи використовують технологію для моніторингу відвідувань, обміну інформацією між персоналом, обліковими даними, записами, та управлінням фінансами.

Висновок. Отже, до сучасних та актуальних та ключових навичок 21 століття можна віднести: спільне вирішення проблем, критичне мислення, творчість, співпраця, прийняття рішень, навички ІТ, саморегуляція, комунікація, повага, інформаційна та економічна грамотність, що в свою чергу вимагають відповідних методів навчання 21 століття. Роль вчителів вже не може обмежуватись передачею знань, але орієнтуватися, обговорювати і звичайно, оцінювати прогрес виконання студентами завдань, щоб вони знали, коли більше необхідна підтримка. Сьогодні інноваційні школи проєктують класи для прагнення до знань, а не його транспортування.

Список використаних джерел

- Ball, S. (2012). *Global Education Inc. New Policy Network and the Neoliberal Imaginary*. London: Routledge [in English].
- Martha, Hampson, Alec, Patton, Leonie, Shanks. (2016). *Ten ideas for 21st century education*. Innovation union.
- Department for education (2019). Participation in education and WBL/apprenticeship by academic age. England.
- Emma, Knowles. (2019). Current educational issues. Educational journal. Retrieved from <https://www.prospects.ac.uk/jobs-and-work-experience/job-sectors/teacher-training-and-education/current-educational-issues>.
- Needles, T. (2020) *Steam power. International society for technology in education*.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. Directorate for education and skills (2018). Retrieved from [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=EDU/WKP\(2018\)8&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=EDU/WKP(2018)8&docLanguage=En)

- Pianta, R. C. & Hamre, B. K. (2009). "Conceptualisation, measurement and improvement of classroom processes: Standardised observation can leverage capacity". *Educational Researcher*, 1. 38/2, 109-119.
- Peter, Serdyukov. (2016). "Innovation in education: what works, what doesn't, and what to do about it?" *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*, 1, 4-33. [Online]: <https://doi.org/10.1108/JRIT-10-2016-0007>
- Robinson, K. (2016). *Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education*. Penguin books. New York.

TIMENKO M.

Institute of Pedagogy of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

21 ST CENTURY SKILLS IN SCHOOL EDUCATION IN THE UNITED KINGDOM

The author of the article considers and characterizes the main current trends in the development of school education in the UK. The author describes the necessary skills of the XXI century for students of secondary schools in Great Britain and the conditions of their formation. These are skills such as: joint problem solving, responsibility, critical thinking, creativity, emotional intelligence, cooperation, decision making, IT skills, self-regulation, communication, flexibility and adaptability, respect, information and economic literacy, etc. The author also describes the so-called soft skills (flexible) and hard skills (hard). The article notes the role of the 21st century teacher, which today cannot be limited to knowledge transfer, but to focus, discuss and, of course, evaluate students' progress so that they know when more support is needed, as today's innovative schools design classes for knowledge, not its transportation.

It is argued that modern and relevant and key skills of the 21st century include: problem solving, critical thinking, creativity, collaboration, decision making, IT skills, self-regulation, communication, respect, information and economic literacy, which in turn require appropriate teaching methods of the 21st century. The role of teachers can no longer be limited to knowledge transfer, but should be well-guided, discussed and, of course, evaluated by students' progress so that they know when more support is needed. Today, innovative schools design classrooms for the pursuit of knowledge, not its transportation.

Key words: skills, school education, Great Britain, tendencies

Стаття надійшла до редакції 12.10.2020 р.

УДК 378.091.39
<https://doi.org/10.33989/2075-146x.2020.26.227655>

ГАЛИНА ТИМЧЕНКО

ORCID: 0000-0002-7279-7173

ГЕЛЕНА НЕУСТРОЄВА

ORCID: 0000-0001-9183-7225

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

НАТАЛІЯ ПОНОМАРЕНКО

ORCID: 0000-0001-6399-1321

Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків

**ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ
ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЇЇ РЕЗУЛЬТАТІВ**

У статті розглядаються питання організації проектної роботи студентів як сучасного підходу, що дозволяє інтегрувати теоретичні знання і практичні навички, необхідні для роботи в сучасних умовах. Проектна діяльність є однією з форм організації навчального процесу, сприяє підвищенню якості освіти, демократизації стилю спілкування викладачів і студентів. Метою проектної діяльності є створення умов для формування дослідницьких умінь студентів, розвитку їх творчих здібностей та логічного мислення. У представленій роботі надано практичні рекомендації викладачам, які хочуть використовувати проекти в своїх курсах.

Ключові слова: *проектна робота, студенти, викладач, критерій, оцінка, дослідний проект, практичний проект, освітня програма*

Проектна діяльність студентів сприяє розвитку самостійних дослідницьких умінь, творчих здібностей і логічного мислення, інтегрує знання, отримані в ході навчального процесу, і залучає їх до вирішення конкретних життєво важливих проблем. Проектна робота дозволяє студентам поєднувати разом різні елементи знань, які підходять для